

Complexe rundvleesmarkt

Joris Coenen: 'Veehouders hebben weinig macht over vleesmarkt'

De rundvleesmarkt is complex. Marktgebeurtenissen op wereldvlak én de ontwikkelingen van de binnenlandse productie en consumptie bepalen uiteindelijk de producentprijs. Voorspellingen zijn dan ook geen gemakkelijke opgave.

Jaarlijks presenteert de Gira Meat Club de resultaten van zijn wereldwijde studie over de marktvooruitzichten voor vlees op korte termijn. De Gira Meat Club is een onafhankelijk Zwitsers onderzoeksbureau waarvan het Belgian Meat Office (zie kader) lid is. De resultaten van de studie gelden als een van de beste neutrale voorspellingen die op de markt beschikbaar zijn.

Een 'ontrafend' gesprek over de verschillende marktsituaties en de implicaties ervan voor de Belgische markt met handelsingenieur Joris Coenen, medewerker van het Belgian Meat Office.

Exporteur en toch importeren

'België produceert jaarlijks zo'n 300.000 ton karkas-equivalent rund- en kalfsvlees', geeft Joris Coenen aan. 'De statistieken laten zien dat die productie dalende is over de laatste tien jaar. België is samen

Joris Coenen: 'Niet alles aan een rund is biefstuk'

met Nederland binnen Europa de kleinste producent onder de grote producenten. In afnemende grootte zijn dat Frankrijk, Duitsland, Italië, het Verenigd Koninkrijk, Spanje, Ierland en Polen.'

De Belgische productie is overwegend bestemd voor de binnenlandse consumptie. Het thuisverbruik van de gemiddelde Belg ligt voor rundvlees per jaar op 7,9 kilogram en voor kalfsvlees op 1,5 kilogram, tegen 9,5 kilogram voor varkensvlees en 11,5 kilogram voor gemengd vlees. Het aandeel gemengd vlees (varkens-rund) is evenwel groeiende. Coenen: 'De Belgische huisgezinnen kopen hierbij minder op prijs, in tegenstelling tot de Nederlandse en de Duitse families die vooral naar de discounters,

de prijsvechters, trekken voor hun inkopen. Dat creëert een vrij stabiele binnenlandse situatie met redelijk goede prijzen aan producentzijde.'

De export van rund- en kalfsvlees is voor de Belgische veehouders eveneens van wezenlijk belang, want de zelfvoorzieningsgraad in België bedraagt 135 procent. 35 procent van de productie dient dus geëxporteerd te worden om vraag en aanbod op de binnenlandse markt in evenwicht te houden. De exportwaarde bedraagt ongeveer 400 miljoen euro op een totale exportwaarde van 3 miljard euro voor alle vleessoorten, inclusief pluimveevlees. De voornaamste afnemers situeren zich binnen Europa: Nederland, Frankrijk, Duitsland en Italië.

Welk type rundvlees exporteert België dan: edele vleesstukken van het Belgisch-witblauwras of fabricatievlees van de reformemelkkoeien? Joris Coenen: 'Elke markt heeft zo zijn specifieke vraag die in nauwe relatie staat tot de voedingsgewoonte. Zo vraagt de Franse markt achterkwartieren, eerste-kwaliteitsvlees dus. De Duitse markt heeft liever voorkwartieren als verwerkingsvlees. Italianen hebben een voorkeur voor kalfsvlees. Ook slachtafval wordt geëxporteerd, onder andere naar Azië. Niet alles aan een rund is biefstuk, dat vergeten vleesveehouders, en in het bijzonder witblauwrundveehouders, soms al te gemakkelijk. Dit laatste verklaart deels waarom de prijsontwikkelingen van bijvoorbeeld slachtvee uit melkkoeien ook invloed hebben op de prijs voor vleesvee. De internationale inkopers van kwaliteitsvlees zijn doorgaans ook de afnemers van het "andere" vlees.'

België importeert jaarlijks ook 40.000 ton karkas-equivalent rundvlees, voornamelijk uit Zuid-Amerika en Ierland. Hoe valt dit te verklaren: exporteur zijn en toch importeren? Coenen: 'Het kwaliteitsvlees van het Belgisch-witblauwras wordt sterk gewaardeerd in de thuisconsumptie, maar zoals al gesteld, is het niet allemaal biefstuk aan een rund. En bij een restaurantbezoek eet de Belg graag importvlees zoals een T-bonesteak uit Argentinië of een stukje Iers kwaliteitsvlees.'

Invloed van dierziekten

Brazilië is de onbetwiste nummer één van het rijtje uitvoerende landen op de wereldmarkt van rundvlees. Grote invoerders zijn de Verenigde Staten, voornamelijk uit Canada, en Rusland en Europa, die beide hoofdzakelijk uit Zuid-Amerika importe-

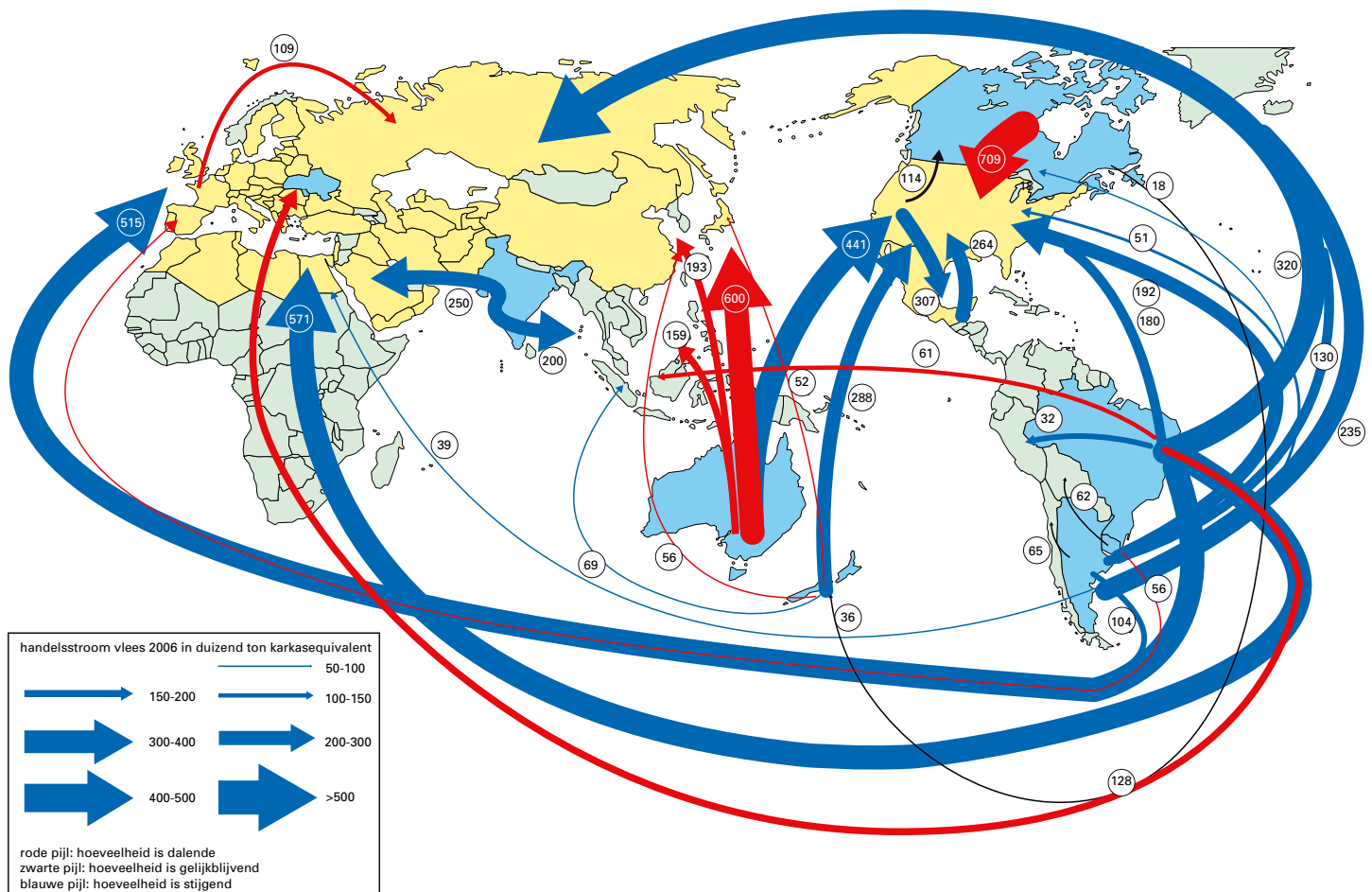
ren. De internationale rundvleeshandel wordt nog steeds beïnvloed door aanhoudende problemen. 'Op hoofdlijnen zijn dit voornamelijk dierziekten die uitbreiding van de productie beperken, zoals bse en mond- en klauwzeer', legt Joris Coenen uit. 'Alhoewel het aantal bse-gevallen dalende is, blijft bse toch impact hebben op de wereldhandel. Zo wordt Amerikaans rundvlees nog steeds gedeeltelijk geweerd in Oost-Aziatische landen zoals Japan en Korea.' Australië en Nieuw-Zeeland hebben er inmiddels de plek van de Amerikaanse uitvoerders ingenomen. Anderzijds hebben Australië en Nieuw-Zeeland te kampen gehad met droogte waardoor de groei van de veestapel beperkt bleef door een verlaagde graslandproductie.

Andere calamiteit op wereldniveau is de mkz-uitbraak in Brazilië en Argentinië waardoor bepaalde deelstaten niet mogen uitvoeren. Maar door de productiespreiding in Brazilië kan de exportvraag toch opgevangen worden. In Argentinië is de situatie enigszins anders doordat de Argentijnse overheid tot 31 mei exportbeperkingen heeft ingesteld om de eigen inwoners te bevoorraden en om zo de binnenlandse prijsstijgingen (inflatie) tegen te gaan.

'India is dan weer een relatief nieuwe speler op de wereldmarkt met de export van buffelvlees naar voornamelijk het Midden-Oosten en Zuidoost-Azië en zal binnenkort zelfs tien procent van de wereldhandel in rundvlees in handen hebben.'

Europa niet zelfvoorzienend

Op welke manier kunnen de gebeurtenissen op wereldniveau invloed hebben op die Belgische markt? 'Nu is een rechtstreekse invloed nog relatief beperkt op productie en prijsvorming,' stelt de handelsingenieur, 'want gelukkig neemt de Belgische distributie een vrij grote winstmarge op het goedkoper geproduceerde importvlees. De consumentprijs in de winkelschappen is daardoor uiteindelijk hoger dan voor het binnenlands geproduceerde rundvlees. Maar, sinds 2003 is Europa – de voornaamste exportmarkt voor de Belgische overproductie – als gevolg van de opeenvolgende landbouwhervormingen niet langer zelfvoorzienend. Het gat dat is ontstaan tussen enerzijds de productie en anderzijds de consumptie zal niet zo vlug dichtgereden kunnen worden. Met een vrijwel gelijkblijvende consumptie is met andere woorden import

Handelsstromen van vlees in de wereld
 Bron: Belgian Meat Office en Gira Meat Club

noodzakelijk. Stel dat Europa niet zou importeren, dan stijgt door het tekort de producentprijs en ook de consumentprijs. Vraag is of de consument dan niet gaat afhaken. Aan de andere kant moet Europa zijn bescherming van de binnenlandse productie door importheffingen afbouwen in het kader van de onderhandelingen binnen de WTO, de wereldhandelsorganisatie. Met een vrijwel stabiele consumptie en een verhoogde goedkopere invoer zorgt dat onvermijdelijk voor een neerwaartse druk op de prijzen.'

Belgian Meat Office

Sinds september 2003 is binnen het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) het Belgian Meat Office operationeel. Het Belgian Meat Office (BMO) heeft drie opdrachten: de exportpromotie van het varkens-, kalfs- en rundvlees, de exportondersteuning van de Vlaamse exporterende bedrijven en het verzorgen van de communicatie naar buitenlandse klanten wanneer zich een crisissituatie voordoet.

Het BMO neemt een unieke plaats in binnen de organisatie van het VLAM. Het BMO is immers het exportbureau voor twee sectorgroepen: de sectorgroep 'runderen, kalveren, schapen, geiten en paarden' en de sectorgroep 'varkens'. Joris Coenen: 'Beide sectoren zijn sterk concurrent op de binnenlandse consumptiemarkt: wie een biefstuk eet, kan niet tegelijkertijd een varkenskotlet eten en ook omgekeerd. Op de exportmarkt echter zijn beide sectoren complementair: de inkopers van rund- en varkensvlees zijn in het buitenland veelal dezelfde ondernemingen.'

Rund is geen auto

Een auto wordt geassembleerd uit verschillende onderdelen en als één geheel verkocht. Bij het rund gebeurt net het omgekeerde, een rund is geen auto. Een rund wordt door de producent, de veehouder, als één geheel verkocht, maar in verschillende deelstukken in de markt gezet. 'Dat maakt dat de veehouder weinig macht heeft over de vleesmarkt. En dat maakt de handel ook zo complex', vat Joris Coenen samen. 'Vlees behoort bovendien tot de versmarkt waardoor het verhandelen een extra moeilijkheidsgraad kent. Je kunt vlees niet opslaan tot er zich gunstige marktontwikkelingen voordoen. En juist daarom is actuele informatie over de verschillende vleesmarkten zo gigantisch belangrijk.'

Op de korte termijn en ondanks een dalende consumptie over de jaren heen, zijn de vooruitzichten volgens het Belgian Meat Office vrij goed, op voorwaarde dat de sector van enige calamiteit gespaard blijft. Breekt een voedselcrisis of hormoonenschandaal uit, dan duikt de handelsprijs en ook de producentprijs omlaag door een lagere binnenlandse én buitenlandse afzet. 'Gelukkig is de ervaring tot op heden dat het effect van crisissen zoals bse slechts tijdelijk is en op de lange termijn weinig invloed uitoefent op de Belgische consumptie.'

Guy Nantier